

Nr 42.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall; given Stockholms slott den 30 januari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Förslag
till
Förordning
om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1918 (nr 375)
angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd
av olycksfall.

Häri genom förordnas, att §§ 1, 2 och 4 förordningen den 11 juni 1918 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives:

§ 1.

Envar svensk undersåte, som har sitt hemvist i Sverige och idkar fiske såsom yrke eller eljest för sin utkomst, äger att genom försäkring i riksförsäkringsanstalten bereda sig ersättning enligt de i 6 och 7 §§ lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete stadgade grunder; dock att erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till lindrande av menliga följder av olycksfallet nödiga särskilda hjälpmedel utgår från och med dagen för olycksfallet samt sjukpenning från och med dagen därefter under förutsättning, vad angår sjukpenning, att sjukdomen varat under mer än tre dagar efter dagen för olycksfallet, samt att hel sjukpenning utgår med belopp, som framgår av den i § 4 intagna tabellen.

Med fiske — — — av säl.

§ 2.

Den årliga arbetsförtjänst, som omförmäles i 6 och 7 §§ lagen om försäkring för olycksfall i arbete, skall i fråga om denna särskilda försäkring efter försäkringssökandens val bestämmas till något av de belopp, som omförmälas i den i § 4 intagna tabellen.

Försäkring i försäkringsklass med årlig arbetsförtjänst av 2,100 eller 2,400 kronor må dock äga rum allenast under förutsättning, att försäkringstagarens årliga arbetsförtjänst vid tiden för försäkringens meddelande kan beräknas uppgå till minst det belopp, som avses i försäkringsklassen.

§ 4.

Försäkring meddelas i allmänhet för en tid av ett år. Den årliga försäkringsavgiften samt beloppet av hel sjukpenning inom de olika försäkringsklasserna framgå av följande tabell:

¹ Senaste lydelse av § 1 se SFS 1926: 216 samt av § 4 se SFS 1922: 131.

Årlig arbetsförtjänst kronor	Årlig försäkrings- avgift kronor	Hel sjukpenning kronor
600	6	1: 10
900	8	1: 65
1,200	10	2: 20
1,500	12	2: 75
1,800	14	3: 30
2,100	18	3: 85
2,400	22	4: 40

Efter riksförsäkringsanstaltens — — — försäkringen avser.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1942.

*Utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 30 januari 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om *viss förhöjning av ersättningar enligt fiskarförsäkringsförordningen* samt anför:

Gällande bestämmelser.

Enligt *förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall*, i vilken förordning ändringar vidtagits genom förordningar den 31 mars 1922 (nr 131), den 18 juni 1926 (nr 216) och den 5 maj 1939 (nr 143), äger envar svensk undersåte, som har sitt hemvist i Sverige och idkar fiske — varmed även förstås fångst av säl — såsom yrke eller eljest för sin utkomst, att genom försäkring i riksförsäkringsanstalten bereda sig ersättning i huvudsak enligt de grunder, som stadgas i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete (§§ 1 och 11). Ersättning i anledning av försäkringen utgår (§ 3) för skada till följd av olycksfall, som härflyter från utövningen av fiskeyrket eller som uppstår vid försök att rädda människoliv ur sjönöd eller vid användning av fiskebåt, utan att fiske därvid bedrivs (olycksfall i arbete). Ersättning utgår dock ej för skada, som drabbat den försäkrade vid användning av utländsk båt eller utländskt fartyg.

Försäkring kan tecknas i endera av tre klasser, av riksförsäkringsanstalten benämnda A, B och C. Den försäkrade tillhör den klass, som han vid försäkringens sökande själv väljer (§ 2). Den årliga försäkringspremien (§ 4), årlig arbetsförtjänst varom förmåles i 6 och 7 §§ i 1916 års olycksfallsförsäkringslag (§ 2) samt beloppet av hel sjukpenning (§ 1) i de olika klasserna framgå av följande tabell:

Klassens benämning	Årlig arbetsförtjänst kronor	Årspremie kronor	Hel sjukpenning kronor
A	1,200	10	2: 20
B	900	8	1: 65
C	600	6	1: 10

Vid premiernas bestämmande utgick man ifrån att de skulle täcka hälften av kostnaderna för försäkringen. I den mån premierna äro otillräckliga för bestridandet av försäkringskostnaderna, fylles bristen av statsmedel (§ 5).

Fiskare, som tecknat försäkring för olycksfall i arbete, kan erhålla tilläggsförsäkring enligt samma grunder för olycksfall utom arbetet (§ 6), dock med de inskränkningar beträffande vissa olycksfall och på de villkor i övrigt, som bestämmas av riksförsäkringsanstalten. Till försäkringen för olycksfall utom arbetet utgår icke statsbidrag, utan de försäkrade hava att själva bära hela kostnaden för ersättningarna. — Årspremien för försäkring för olycksfall utom arbetet utgör 3 kronor 50 öre i klass A, 2 kronor 75 öre i klass B och 2 kronor i klass C.

Förvaltningskostnaderna bestridas helt av statsmedel såväl beträffande försäkringen för olycksfall i arbete som i fråga om försäkringen för olycksfall utom arbetet (§ 8).

Ersättning enligt fiskarförsäkringen utgår ej i den mån motsvarande ersättning i anledning av olycksfallet utgives enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag eller 1927 års förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

I kungörelse den 27 oktober 1939 (nr 755) har föreskrivits, att, om olycksfall förorsakats av krigsåtgärd, till sjukpenning, livränta eller begravningshjälp, som utgår enligt fiskarförsäkringsförordningen, skall utgivas ett tillägg av statsmedel, motsvarande 50 procent av ersättningen.

Försäkringens nuvarande omfattning.

Antalet försäkrade fiskare utgjorde den 31 oktober 1941 8,029, av vilka 7,900 tecknat försäkring jämväl för olycksfall utom arbetet.

Huru de försäkrade fördela sig på de olika klasserna samt i vad mån försäkring för olycksfall utom arbetet tecknats framgår av följande sammanställning:

Klass A	7,858,	därav	7,748	med försäkring för olycksfall utom arbetet,
» B	82,	»	75	» » » » » » » »
» C	89,	»	77	» » » » » » » »

Framställning om författningsändring.

I skrivelse den 8 september 1941 har *svenska västkustfiskarnas centralförbund* hemställt, att i fiskarförsäkringsförordningen måtte införas en ny försäkringsklass med 100 procent högre ersättningar vid olycksfall än i den nuvarande klass A.

Förbundet har framhållit, att för fiskare med stor familj, som råkade ut för olycksfall, ersättningen enligt nu gällande bestämmelser visserligen vore värdefull men dock så knapp, att man ej ens under normala förhållanden kunde klara sig utan måste skuldsätta sig. Nuvarande dyrtid hade naturligtvis förvärrat situationen. Största delen av västkustfiskarna hade valt A-klassen. Funnes en högre klass, skulle säkert många fiskare teckna sig i denna.

Yttranden över framställningen.

Yttrande över centralförbundets framställning har avgivits av riksförsäkringsanstalten; därefter hava försäkringsrådet och statskontoret yttrat sig över handlingarna i ärendet.

Riksförsäkringsanstalten anför — efter att hava framhållit, att enligt förbundets förslag statsbidrag till försäkringen i den nya försäkringsklassen förutsattes skola utgå efter samma grunder som hittills — att anstalten, med hänsyn till bland annat den stegring av levnadskostnaderna, som efter hand ägt rum och som alltjämt fortfarande, funne det skäligt, att möjlighet öppnades för fiskarna att genom försäkringen bereda sig och sina anhöriga större ersättningar än hittills. Fråga vore dock, om en så stor höjning av maximiersättningarna som den föreslagna kunde anses motiverad eller om man borde stanna vid en lägre nivå. Vilken ståndpunkt man än intog beträffande avvägningen därutinnan, syntes emellertid bestämmelserna om förhöjning av ersättningarna böra utformas i anslutning till nuvarande system med klassindelning såsom en direkt påbyggnad på detta med nya försäkringsklasser.

Riksförsäkringsanstalten erinrar därom, att, sedan fiskarförsäkringsförordningen trädde i kraft den 1 juli 1918, någon höjning av ersättningarna enligt förordningen icke ägt rum. I fråga om 1916 års olycksfallsförsäkringslag, som trädde i kraft den 1 januari 1918, hade däremot höjning av den årliga arbetsförtjänsten för bestämmande av sjukpenning, livränta och begravningshjälp — och därmed även av maximibeloppen för dessa ersättningar — skett från 1,800 kronor till 2,400 kronor år 1919, till 3,000 kronor år 1926 samt slutligen till 3,900 kronor år 1941 (enligt proposition nr 316 till 1941 års riksdag). Den framställning, i vilken förslag om sistnämnda höjning framställdes, remitterades på sin tid till riksförsäkringsanstalten, som därvid framhöll, att en viss varsamhet alltid måste iakttagas vid en dylik höjning av den årliga arbetsförtjänsten (anstalten tillstyrkte 3,600 kronor). Liksom vid förra världskriget kunde nämligen stegringen av den allmänna prisnivån måhända antagas bliva åtminstone delvis av övergående natur. På grund härav kunde särskilt de för lång tid utgående ersättningarna, såsom livräntor, komma att bliva alltför höga vid prisnivåns nedgång. Denna synpunkt syntes böra uppmärksammas även vid dryftandet av höjning av ersättningarna enligt fiskarförsäkringsförordningen.

Därest genom inrättande av nya försäkringsklasser en sådan påbyggnad av fiskarförsäkringen skulle företagas, att ersättningarna komme att gå upp till den i centralförbundets förslag åsyftade maximigränsen, skulle beloppen av årlig arbetsförtjänst och hel sjukpenning i de olika försäkringsklasserna bestämmas på följande sätt:

Årlig arbetsförtjänst	Hel sjukpenning
600 kronor	1 krona 10 öre
900 »	1 » 65 »
1,200 »	2 kronor 20 »

Årlig arbetsförtjänst	Hel sjukpenning
1,500 kronor	2 kronor 75 öre
1,800 »	3 » 30 »
2,100 »	3 » 85 »
2,400 »	4 » 40 »

Riksförsäkringsanstalten anför härefter:

Den nuvarande maximigränsen, 1,200 kronor, har kommit att bli för låg med hänsyn till de förtjänstmöjligheter fisket kan erbjuda. Många yrkesutövande fiskare torde nämligen numera kunna uppnå årsinkomster, som överstiga 1,200 kronor och även gå upp till 2,400 kronor eller mera. I den mån särskilt höga inkomster kunna påvisas, torde de emellertid bero på speciella omständigheter och synas därför icke böra få tillmätas någon avgörande betydelse för bestämmande av maximigränsen för den årliga arbetsförtjänsten vid fiskarförsäkringen. Anstalten har, framför allt i samband med utredningar i skaderegleringsärenden, där fråga varit om tillerkännande av livränta efter behovsprövning åt efterlevande till fiskare, som omkommit genom olycksfall, vunnit viss erfarenhet angående storleken av de försäkrade fiskarnas inkomster, och denna erfarenhet giver vid handen, att även under nuvarande förhållanden endast ett relativt fåtal fiskare torde hava så stora skattepliktiga årsförtjänster som 2,400 kronor eller i närheten därav. Med hänsyn till dessa omständigheter synes det anstalten, som om tillräckligt starka skäl för en höjning av maximigränsen för den årliga arbetsförtjänsten ända upp till 2,400 kronor icke skulle hava förebragts. Härjämte torde böra beaktas, att den höjning, som nu eventuellt genomföres, måste antagas komma att bli bestående tills vidare även om fiskarnas förtjänster på grund av ändrade konjunkturer skulle komma att åter nedgå.

Riksförsäkringsanstalten måste även fästa uppmärksamheten på den allvarliga fara för överförsäkring, som med hänsyn till fiskarnas inkomstförhållanden skulle uppkomma vid en höjning av maximibeloppet för den årliga arbetsförtjänsten till 2,400 kronor. Efter den erfarenhet anstalten har från verksamheten bland fiskarna för anslutning till försäkringen, torde man nämligen med stor visshet kunna utgå från, att de ojämförligt flesta fiskarna, oavsett deras årsinkomster, skulle komma att liksom nu teckna försäkring i högsta ersättningsklassen, om de lämnades frihet härutinnan. Ersättningarna i denna klass skulle, i synnerhet med tilläggsersättning vid krigsolycksfall, komma att uppgå till avsevärda belopp (hel sjukpenning 4 kronor 40 öre; vid krigsolycksfall 6 kronor 60 öre; livränta vid fullständig invaliditet 1,600 kronor för år; vid krigsolycksfall 2,400 kronor; livränta till änka 600 kronor för år; vid krigsolycksfall 900 kronor o. s. v.). Härtill kommer att de försäkrade i många fall torde vara medlemmar av statsunderstödda erkända sjukförsäkringar och skulle erhålla ersättning jämväl från dessa vid sjukdom till följd av olycksfall. I motsats till vad som är fallet beträffande den obligatoriska försäkringen enligt olycksfallsförsäkringslagen gäller nämligen, att sjukpenning jämlikt fiskarförsäkringsförordningen och från erkänd sjukförsäkring utgår samtidigt och oberoende av varandra. De fiskare, som äro delaktiga av båda dessa försäkringsformer, erhålla ersättning med statsbidrag från två håll på en gång, varvid tilläggsersättning vid krigsolycksfall skulle helt utgöras av statsmedel.

Enda utvägen att verkligen förebygga denna fara för överförsäkring genom anslutning till de nya försäkringsklasserna torde vara att såsom villkor för försäkring i dessa klasser föreskriva, att försäkringstagarnas årliga arbetsförtjänst måste uppgå till det för varje klass angivna beloppet och att riksförsäkringsanstalten i annat fall skulle hava skyldighet att vägra med-

givande till försäkring. Införandet av en dylik bestämmelse skulle medföra, att anstalten vid ansökan om försäkring i de nya inkomstklasserna måste i varje särskilt fall pröva storleken av försäkringstagarens årliga arbetsförtjänst. Härjämte skulle det emellertid bliva nödvändigt med en fortlöpande kontroll från anstaltens sida, att årsinkomsten jämväl sedermera under försäkringstiden uppginge till föreskrivet belopp. En dylik prövning och kontroll måste för att få åsyftad verkan bliva förenad med mycket stora svårigheter och torde i de flesta fall icke komma att kunna genomföras utan noggranna och ingående utredningar rörande försäkringstagarnas arbetsförtjänster och arbetsförhållanden i övrigt. På detta sätt skulle emellertid uppkomma en allvarlig fara för irritation och missnöje bland fiskarna, varigenom anslutningen till försäkringen kunde komma att motverkas. Slutligen torde en dylik anordning med obligatorisk inkomstprövning få antagas komma att medföra en icke oväsentlig ökning av förvaltningskostnaderna för försäkringen genom den utvidgning av förvaltningsapparaten, som säkerligen skulle visa sig oundviklig.

Riksförsäkringsanstalten förklarar sig hava kommit till den uppfattningen, att höjningen av inkomst- och ersättningsbeloppen borde begränsas till 50 procent. Därvid skulle komma att inrättas två nya försäkringsklasser och maximibeloppet för den årliga arbetsförtjänsten skulle bliva 1,800 kronor och den högsta sjukpenningen 3 kronor 30 öre. Den risk för överförsäkring, som förut framhållits, skulle vid en på angivet sätt begränsad höjning av inkomst- och ersättningsnivån komma att väsentligt minskas och någon obligatorisk inkomstprövning borde därför icke bliva nödvändig i detta fall. Riksförsäkringsanstalten måste dock för att kunna hindra överförsäkring, om ansatser därtill skulle förekomma, alltid hava möjlighet öppen att vägra medgivande till försäkring i de nya klasserna. Bestämmelse skulle därför meddelas, att försäkring i dessa finge äga rum endast under förutsättning, att försäkringstagarnas årliga arbetsförtjänst skäligen befundes uppgå till de för respektive klasser angivna beloppen. En mera ingående prövning av försäkringstagarnas inkomstförhållanden torde emellertid icke behöva bliva erforderlig annat än där särskild anledning att befara överförsäkring kunde tänkas föreligga. Företrädesvis skulle en dylik noggrannare kontroll vara avsedd att äga rum beträffande särskilt unga eller ålderstigna försäkringstagare samt i fråga om kvinnor. I övrigt borde som regel kunna räcka med en summarisk prövning, i allmänhet grundad på försäkringstagarnas egna uppgifter. Härigenom skulle de olägenheter, som äro förenade med en obligatorisk inkomstprövning, kunna i allt väsentligt undvikas.

Under förutsättning att statsbidrag bör utgå till försäkringstagarna i de nya inkomstklasserna efter samma grunder som de nu gällande, skulle den årliga premien för försäkring i inkomstklassen 1,500 kronor bestämmas till 12 kronor och i inkomstklassen 1,800 kronor till 14 kronor. Därest maximigränsen för den årliga arbetsförtjänsten skulle höjas till 2,400 kronor, skulle premien i inkomstklassen 2,100 kronor utgöra 16 kronor och i inkomstklassen 2,400 kronor 18 kronor. Premien för försäkring utom arbetet skulle i de olika klasserna utgöra respektive 4 kronor 25 öre, 5 kronor, 5 kronor 75 öre och 6 kronor 50 öre. Den ökning av statens kostnader för försäkringen, som skulle

uppkomma till följd av höjda ersättningsförmåner, måste givetvis, framhåller riksförsäkringsanstalten, bliva beroende på i vad mån de försäkrade komme att begagna sig av de nya klasserna. Om man emellertid såsom ett ytterlighetsfall räknade med, att de försäkringstagare, som nu hade försäkring i högsta klassen, samtliga skulle övergå till inkomstklassen 1,800 kronor, om den årliga arbetsförtjänsten maximerades till detta belopp, skulle ökningen av statens kostnader för försäkringen kunna beräknas till i det närmaste femtio procent av det enligt nu gällande bestämmelser erforderliga statsbidraget. Vid en utbyggnad av försäkringen till en maximiinkomst av 2,400 kronor skulle statsbidraget under motsvarande förutsättningar komma att belöpa sig till ungefär dubbelt så stort belopp som enligt nu gällande bestämmelser. Beträffande förvaltningskostnaderna förutsatte riksförsäkringsanstalten, att dessa under alla förhållanden fortfarande skulle komma att helt bestridas av statsmedel.

Riksförsäkringsanstalten har ytterligare, med anledning av att i centralförbundets framställning framhållits, att ersättningarna enligt fiskarförsäkringsförordningen vore otillräckliga särskilt i sådana fall, där den som drabbats av olycksfall hade stor familj, omnämnt, att anstalten genom beslut den 24 maj 1941 föreskrivit, att i de fall, då försäkrad fiskare, som vore gift, intagits å sjukvårdsanstalt, avdrag å sjukpenningen enligt förordningen icke skulle ske beträffande fiskare, som tecknat försäkring i klass B eller klass C. Med avseende å fiskare i motsvarande situation, vilka tillhörde klass A, skulle avdrag komma ifråga endast för såvitt tillägg till sjukpenning utginge jämlikt kungörelsen om krigsolycksfall den 27 oktober 1939. I sådana fall, som nyss sagts, skulle anstalten fatta beslut rörande avdrag i varje särskilt fall. Dessa bestämmelser tillämpades tills vidare från och med den 1 juni 1941. — Vidkommande ett annat spörsmål, nämligen frågan om att låta den skadades försörjningsplikt inverka på sjukpenningens belopp, anför riksförsäkringsanstalten, att denna fråga i vad avsåge olycksfallsförsäkringslagen torde komma under övervägande i samband med den utredning, som Kungl. Maj:t genom beslut den 11 juni 1937 anbefallt anstalten att verkställa rörande en förbättrad lagstiftning om försäkring för olycksfall i arbete. I detta sammanhang torde denna fråga komma att dryftas även för fiskarförsäkringens vidkommande. Riksförsäkringsanstalten erinrar slutligen om att genom propositionen nr 316 till 1941 års riksdag förslag framlagts om höjning av minimibeloppet av begravningshjälpen enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag från 100 till 250 kronor. Bestämmelserna om minimigränsen för begravningshjälp följde enligt fiskarförsäkringsförordningen automatiskt motsvarande bestämmelser i 1916 års lag.

Försäkringsrådet förklarar sig icke hava något att erinra mot riksförsäkringsanstaltens förslag.

Statskontoret vill icke motsätta sig, att de i fiskarförsäkringsförordningen fastställa ersättningarna höjas genom inrättandet av nya försäkringsklasser, och ansluter sig, såvitt angår klassernas antal, de klasserna bestämmande

årsinkomsterna samt ersättningarnas storlek, till riksförsäkringsanstaltens förslag.

I fråga om försäkringsavgifterna framhåller statskontoret, att de för de nuvarande tre klasserna fastställda premierna visat sig icke vara tillräckliga för att statens kostnader för den särskilda fiskarförsäkringen skulle kunna hållas inom den ram, som vid tillkomsten av ifrågavarande försäkringsform förutsatts. Härom anför statskontoret:

Såsom framgår av proposition nr 97 till lagtida riksdagen år 1918 (sid. 13 samt 35—40) avsågs vid antagandet av 1918 års förordning, att försäkringsavgifterna — vilka då fastställdes till respektive 8 kronor, 11 kronor 25 öre och 14 kronor 50 öre för år räknat — skulle förslå till täckande av hälften av de ersättningar, som kunde antagas komma att utgå. Den nedsättning av avgifterna till deras nuvarande belopp, vilken vidtogs vid 1922 års riksdag, föranleddes, såsom inhämtas av proposition nr 53/1922 (sid. 15—16), därav, att de under tiden efter ikraftträdandet av 1918 års förordning utbetalda ersättningarna befunnits uppgå till allenast omkring två tredjedelar av det beräknade beloppet. Efter år 1922 har emellertid totalsumman av utgivna ersättningar kraftigt ökat, i följd varav staten nödgats bidraga till desamma med betydligt mer än hälften.

Till upplysning därutinnan åberopar statskontoret följande uppgifter (vilka grunda sig i fråga om tiden 1922—1939 å uppgifter, som lämnats i Kungl. Maj:ts propositioner, samt beträffande år 1940 å upplysningar, som under hand inhämtats från riksförsäkringsanstalten):

År	Antalet försäkrade fiskare vid årets slut	Försäkringsavgifter kronor	Statens bidrag kronor
1922	2,822	31,722	29,005
1923	3,464	33,939	39,515
1924	3,962	38,069	68,570
1925	4,327	41,180	26,260
1926	4,506	44,631	67,104
1927	4,722	46,873	49,043
1928	5,095	50,547	90,990
1929	5,918	58,827	118,338
1930	6,533	64,655	133,161
1931	7,130	70,539	73,208
1932	7,405	73,424	87,339
1933	7,433	73,636	72,484
1934	7,471	74,171	74,416
1935	7,703	76,602	82,075
1936	7,959	79,127	98,460
1937	8,084	80,370	96,230
1938	8,125	80,772	62,286
1939	8,029	79,824	18,044
1940	7,661	76,405	218,983
		Summa 1,175,313	1,500,511

Statskontoret anför härefter:

Vid beräklandet av premierna i de föreslagna nya klasserna har riksförsäkringsanstalten utgått från de nu stadgade avgifterna. Statens kostnader i händelse av ett utbyggande av försäkringen skulle fördenskull vid bifall till

riksförsäkringsanstaltens förslag beträffande premieberäkningen bliva betydande. Med hänsyn till vad som sålunda anförts förefaller det statskontoret kunna ifrågasättas, huruvida icke dels nu utgående avgifter borde höjas, dels ock avgifterna i de föreslagna nya klasserna bestämmas till högre belopp än som av riks-försäkringsanstalten förordats. Ett fastställande av högre premier i samtliga klasser synes desto mera motiverat, som olycksfallsrisken för närvarande, i anledning av rådande krigstillstånd, är avsevärt större än under fredsförhållanden. Härtill kommer, att fiskarnas inkomster — vilka vid tidigare överväganden av åtgärder till nedbringande av statens utgifter för försäkringen ansetts så små, att en höjning av avgifterna icke borde ske — under de senaste åren torde hava avsevärt förbättrats. Statskontoret får fördenskull i anslutning till de före 1922 års ändring gällande bestämmelserna föreslå, att årspremierna i de fem av riks-försäkringsanstalten förordade klasserna med antagna årsinkomster å respektive 1,800, 1,500, 1,200, 900 och 600 kronor fastställas till respektive 21, 18, 14, 11 och 8 kronor.

Anslag till bidrag till fiskares försäkring.

Statens kostnader för fiskarförsäkringen, däri inbegripet även förvaltningskostnaderna, bestridas från ett under femte huvudtiteln upptaget förslagsanslag till Bidrag till fiskares försäkring, vilket för innevarande budgetår fastställts till 150,000 kronor. I årets statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkten 35) har jag, efter att hava erinrat om svenska västkustfiskarnas centralförbunds nu ifrågavarande framställning, anført, att, även för den händelse de nuvarande bestämmelserna skulle ändras i anledning av förslaget, detta icke torde komma att i avsevärd mån påverka medelsbehovet för nästa budgetår. Nämnda medelsbehov har uppskattats till 150,000 kronor.

Enligt de nuvarande för fiskarförsäkringen gällande bestämmelserna äger en försäkringssökande själv välja vilken av försäkringens tre klasser han vill tillhöra. Med få undantag hava de försäkrade hittills valt den högsta klassen, i vilken den årliga arbetsförtjänsten antages utgöra 1,200 kronor, hel sjukpenning uppgår till 2 kronor 20 öre samt årspremierna utgör 10 kronor.

Ersättningarna enligt fiskarförsäkringsförordningen äro, även i den högsta klassen, uppenbarligen mycket låga, särskilt i nuvarande tidsläge. Att märka är även, att fiskarnas arbetsinkomster numera ofta uppgå till belopp, som betydligt överstiga 1,200 kronor. Svenska västkustfiskarnas centralförbund har med hänsyn till nyss angivna omständigheter hemställt, att en ny försäkringsklass med 100 procent högre ersättningar än i den nuvarande högsta klassen måtte införas.

Den i anledning av framställningen verkställda utredningen visar, att ett behov av möjlighet till försäkring i högre klasser otvivelaktigt föreligger. Förslag innefattande ett inrättande av flera försäkringsklasser synes mig därför böra framläggas. På sätt riks-försäkringsanstalten anført, torde bestämmelser i ämnet böra utformas i anslutning till det nuvarande systemet, d. v. s. genom en direkt påbyggnad med ytterligare några klasser. Anstalten har emellertid ansett en sådan utökning av antalet klasser, att den

**Departements-
chefen.**

i centralförbundets framställning åsyftade maximigränsen — en beräknad årlig arbetsinkomst av 2,400 kronor — skulle uppnås, icke vara tillräddlig. Anstalten utgår från att endast ett fåtal fiskare, även under nuvarande förhållanden, uppnår så stor årsförtjänst som 2,400 kronor. Då man kunde räkna med, att det stora flertalet fiskare, om maximibeloppet för årsinkomsten höjdes, komme att försäkra sig i högsta klassen, kunde befaras, att överförsäkring komme att ske. Visserligen kunde en bestämmelse införas, att försäkringsbeloppet icke finge överstiga den faktiska arbetsinkomsten, men detta skulle nödvändiggöra en obligatorisk inkomstprövning, som säkerligen skulle medföra irritation och missnöje bland fiskarna samt därjämte föranleda en betydande ökning av riksförsäkringsanstaltens förvaltningskostnader. Anstalten har med hänsyn till sålunda föreliggande omständigheter föreslagit inrättande av endast två nya försäkringsklasser med beräknade årsinkomster i den ena å 1,500 kronor och i den andra å 1,800 kronor. Anstaltens förslag härutinnan har tillstyrkts av försäkringsrådet och statskontoret.

Enligt för mig tillgängliga upplysningar hava fiskare under de senaste åren i avsevärd utsträckning haft inkomster uppemot den av centralförbundet avsedda inkomstgränsen — 2,400 kronor — och i många fall åtskilligt överstigande densamma. Med hänsyn till fiskarnas särskilt i dessa tider för landet betydelsefulla verksamhet synas mig statsmakterna böra tillse, att, därest de skulle råka ut för olycka, de själva eller deras efterlevande kunna erhålla ersättningar, som stå i rimlig proportion till fiskarnas inkomster. Jag anser därför, att den särskilda för fiskare inrättade försäkringen bör, i enlighet med förbundets förslag, erhålla påbyggnad med nya inkomstklasser, den högsta med en antagen årsinkomst av 2,400 kronor. Till förhindrande av överförsäkring synes dock, såvitt angår de två högsta inkomstklasserna — med beräknad inkomst av respektive 2,100 och 2,400 kronor — böra föreskrivas, att försäkring i desamma får äga rum allenast under förutsättning, att den faktiska inkomsten vid tiden för försäkringens meddelande kan beräknas uppgå till minst det belopp, som avses i den av fiskaren valda försäkringsklassen. Denna beräkning synes emellertid kunna göras i viss mån summarisk. Ett genomförande av nu ifrågavarande förslag föranleder givetvis för framtiden vissa ökade kostnader för statsverket såväl med avseende å utgifter för försäkringsbelopp som i fråga om förvaltningskostnader. Dessa ökade kostnader äro, med hänsyn bland annat till ovissheten rörande den blivande anslutningen till de högre försäkringsklasserna, ej möjliga att exakt beräkna. Enligt vad riksförsäkringsanstalten upplyst kunna emellertid statsverkets utgifter för ersättningar enligt fiskarförsäkringen, anordnad enligt de föreslagna reglerna, uppskattas till högst dubbelt så stort belopp som det, vilket utgår vid tillämpning av gällande bestämmelser.

Bestämmas premierna i de nya klasserna efter samma grunder som i de nuvarande, skulle årspremierna för inkomstklasserna 1,500, 1,800, 2,100 och 2,400 kronor utgöra respektive 12, 14, 16 och 18 kronor. Statskontoret har

anmärkt, att med tillämpning av nuvarande bestämmelser statsverkets kostnader för fiskarförsäkringen flertalet år överstigit halva kostnaden för försäkringen — för vilken andel statsverket enligt förutsättningarna vid försäkringens tillkomst skulle svara — samt med hänsyn härtill föreslagit förhöjda premier. Vid bedömning av dessa kostnadsuppgifter synes emellertid böra observeras, att de omfatta jämväl det helt abnormalt året 1940, då det erforderliga statsbidraget uppgick till närmare 219,000 kronor under det att försäkringsavgifterna belöpte sig till 76,400 kronor. Anledningen till statsbidragets osedvanliga höjd var i främsta rummet den, att icke mindre än 33 i riksförsäkringsanstalten försäkrade fiskare under år 1940 omkommit på grund av krigsåtgärd. Ersättningarna i anledning av krigsskador under nämnda år hava uppgått till omkring 245,000 kronor. Härutinnan bör vidare uppmärksammas, att i de på grund av angivna exceptionella förhållanden uppkomna relativt höga ersättningarna ingår den särskilda förhöjning av ersättningarna med 50 procent, som enligt 1939 års kungörelse skall utgå av statsmedel. Att den stora kostnadsökningen under år 1940 varit av tillfällig natur bestyrkes därav, att statsverkets kostnader för år 1941, såvitt nu kan bedömas, komma att bli av väsentligt mindre omfattning. Härtill bidrager bland annat det förhållandet, att endast tre fall av krigsskada under detta år äro kända. Försäkringsavgifterna för år 1941 uppgå till omkring 84,000 kronor. Statens utgifter för försäkringen, ersättning för krigsskador inberäknade, antagas icke komma att avsevärt överstiga sistnämnda belopp.

Med hänsyn till önskemålet att försäkringen för fiskarna om möjligt icke göres mindre förmånlig än tidigare, anser jag, under hänvisning till vad i det föregående anförts rörande försäkringskostnaderna, att premierna i de nuvarande klasserna böra bibehållas med oförändrade belopp. Vad premierna i de nya inkomstklasserna beträffar synas de, såvitt angår klasserna med 1,500 och 1,800 kronors inkomst, kunna i anslutning till gällande grunder bestämmas till 12 och 14 kronor. För de två högsta klasserna torde däremot någon relativ höjning kunna ifrågakomma. Jag föreslår, att premierna i dessa klasser bestämmas till 18 och 22 kronor. Enligt vad jag från riksförsäkringsanstalten inhämtat beräknas dessa premier, under förutsättning att risken för olycksfall och därav föranledda ersättningar icke förändras, helt täcka de kostnader, som uppstå på grund därav, att inkomstbeloppen enligt försäkringen överstiga 1,800 kronor.

Kostnaderna för statsverket på grund av införandet av de nya klasserna i fiskarförsäkringen torde för budgetåret 1942/43 få utgå från det anslag till Bidrag till fiskares försäkring, som med anledning av framställning i årets statsverksproposition kommer att anvisas för nämnda budgetår.

De ändrade bestämmelserna hava sammanfattats i ett inom socialdepartementet upprättat förslag till *förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juni 1918 (nr 375) angående en särskild försäkring för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall*. Den föreslagna förordningen synes böra träda i kraft den 1 juli 1942.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att nyssnämnda författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Hammarberg.